

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Statskontoret
Box 396
101 27 Stockholm

Uppdrag att analysera ansvaret för sekretariats- och samverkansfunktioner inom den gemensamma jordbrukspolitiken samt havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet

Regeringens beslut

Regeringen ger Statskontoret i uppdrag att analysera ansvaret för organisering och administrativ hantering av sekretariats- och samverkansfunktioner inom den gemensamma jordbrukspolitiken, havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet samt finansieringen av verksamhet med stöd av 6 kap. 4 § samt 9 kap. 44 och 64 §§ förordningen (2022:1826) om EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Statskontoret ska, när det bedöms lämpligt, även lämna förslag till förändringar.

Nuvarande ansvarsfördelning, organisering och administrativ modell, liksom förslag till ändringar, ska analyseras utifrån effektivitet, ändamålsenlighet och rättssäkerhet.

Uppdraget består av två delar. I den första delen ska Statskontoret särskilt analysera följande funktioner vid Statens jordbruksverk (Jordbruksverket).

- Sekretariatet för utvärdering och uppföljning av den gemensamma jordbrukspolitiken, där särskilt avgränsningen till Jordbruksverkets arbete med bredare analyser av effekter av den gemensamma jordbrukspolitiken samt av havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet ska belysas.
- Kansliet för det nationella nätverket för den gemensamma jordbrukspolitiken, fiske och vattenbruk samt landsbygdsutveckling, jfr

avsnitt 4.4 i Strategisk plan för genomförande av den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige 2023–2027 (LI2023/00200).

- Sekretariatet för övervakningskommittén för den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken.
- Sekretariatet för övervakningskommittén för havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet.
- Rollen att vara samordnande aktör för jordbrukets kunskaps- och innovationssystem (AKIS).

Statskontoret ska också genomföra en analys av hur motsvarande funktioner hanteras av andra aktörer än den förvaltande eller utbetalande myndigheten i jämförbara EU-länder.

I uppdragets andra del ska Statskontoret analysera Jordbruksverkets och de handläggande myndigheternas verksamhet i den del som finansieras med stöd av 6 kap. 4 § samt 9 kap. 44 och 64 §§ förordningen (2022:1826) om EU:s gemensamma jordbrukspolitik.

Statskontoret ska, när det bedöms lämpligt, lämna förslag till förändringar som kan genomföras från och med 2028.

Förslagen ska vara förenliga med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 av den 2 december 2021 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 av den 2 december 2021 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av förordning (EU) nr 1306/2013 samt Kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/127 av den 7 december 2021 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 med bestämmelser om utbetalande organ och andra organ, ekonomisk förvaltning, avslutande av räkenskaper, säkerheter och användning av euron.

Förslagen ska även vara förenliga med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 av den 24 juni 2021 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden,

Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt finansiella regler för dessa och för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik samt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1139 av den 7 juli 2021 om Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden och om ändring av förordning (EU) 2017/1004.

Jordbruksverket och länsstyrelserna ska under uppdragets genomförande bistå Statskontoret med de uppgifter och förutsättningar som är nödvändiga för att Statskontoret ska kunna genomföra uppdraget på ett ändamålsenligt sätt.

Statskontoret ska hålla Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) informerat under arbetets gång. I arbetet ska Statskontoret även beakta andra relevanta utredningar och utvärderingar, såsom Utredningen om en ändamålsenlig och effektiv hantering av EU-medel (dir. 2021:109). Vid genomförande av uppdraget ska Statskontoret vid behov inhämta synpunkter från Ekonomistyrningsverket.

Resultatet av uppdragets första del ska redovisas muntligt senast den 29 november 2024 till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet). Uppdraget i sin helhet ska redovisas i en skriftlig rapport senast den 31 mars 2025 till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

Skälen för regeringens beslut

Sekretariats- och samordningsfunktionernas stödjande och granskande uppgifter är viktiga för att uppnå målen för den gemensamma jordbrukspolitiken och den gemensamma fiskeripolitiken samt EU:s integrerade havspolitik. Verksamheten ska bedrivas effektivt för att säkerställa att de administrativa kostnaderna för de utpekade funktionerna hålls på en låg nivå.

Jordbruksverket ansvarar i dag för flera funktioner som underlättar genomförandet och uppföljningen av den gemensamma jordbrukspolitiken samt bidrar till målstyrning och skapar förutsättningar för insyn i förvaltningen. Genom anknytningen till Jordbruksverket har funktionerna god tillgång till data och viss samordning kan ske med andra delar av myndighetens verksamhet. Samtidigt är Jordbruksverket både förvaltande

myndighet och utbetalande organ för stöden vilket ställer särskilt höga krav på att uppgifterna hålls i sär för att säkra funktionernas opartiskhet, öppenhet och ändamålsenlighet i förhållande till myndighetens övriga verksamhet. Detta kan försvåras när myndigheterna använder stödmedel från den gemensamma jordbrukspolitiken för verksamhet i egen regi, med nära koppling till sekretariats- och samverkansfunktionerna.

Inför reformeringen av jordbrukspolitiken och av havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden i den kommande programperioden, behövs en utvärdering och analys med förslag till ansvar för och administrativ hantering av dessa funktioner.

Av 6 kap. 4 § samt 9 kap. 44 och 64 §§ förordningen om EU:s gemensamma jordbrukspolitik följer bland annat att stöd får lämnas till den handläggande myndigheten för att genomföra ett projekt genom upphandling eller om det finns särskilda skäl, i egen regi. Skälet till detta är att förhindra att projekt genomförs i egen regi, som annars skulle ha kunnat genomföras av andra marknadsbaserade aktörer. Det gäller projekt med nära koppling till sekretariats- och samverkansfunktioner hos Jordbruksverket, men också fristående projektverksamhet och kompetensutveckling som utförs av de handläggande myndigheterna med sådan finansiering. En översyn kan skapa förutsättningar för en större delaktighet hos näringen i utformningen och nyttjandet av åtgärder i den gemensamma jordbrukspolitiken för nätverksbyggande, kunskap och innovation.

Uppdraget syftar också till att ge regeringen underlag och förslag till ansvarsfördelning och administrativ modell för motsvarande funktioner i programperioden 2028–2034.

På regeringens vägnar

Peter Kullgren

Åsa Wolgast Broberg

Kopia till

Finansdepartementet/BA, SFÖ och SI
Utbildningsdepartementet/GV
Klimat- och näringslivsdepartementet/NIM
Kulturdepartementet/SNA
Arbetsmarknadsdepartementet/A
Ekonomistyrningsverket
länsstyrelserna
Sametinget
Statens jordbruksverk